

سوال‌های تکراری بی‌فایده

به‌بهانه پرسش عجیب «علیخانی» از یک شرکت کننده که بابات رو بیشتر دوست داری یا عصر جدید رو، بررسی کردیم که چرا پرسیدن چنین سوالاتی خطاست؟

پرونده

بسیاری از مادر کودک این سوال را شنیده‌ایم؛ مامانت رو بیشتر دوست داری یا بابات رو؟ چه در جمع‌های خانوادگی و چه در جمع‌های دوستانه، چه از زبان والدین‌مان و چه از زبان دایی، خاله، عمو یا عمه و... حتی گاهی دیده‌ایم این سوال در برنامه‌های تلویزیونی هم مطرح شده است. آخرین مورد آن هم سوال «احسان علیخانی» از یک شرکت کننده خردسال در برنامه عصر جدید بود که از پرسید مادرش را بیشتر دوست دارد یا پدرش را. بعد از پاسخ کودک مبنی بر بیشتر دوست داشتن پدر، «علیخانی» ول کن ماجرا نشد و از کودک پرسید که پدرش را بیشتر دوست دارد یا برنامه عصر جدید را! و کودک پاسخ داد که عصر جدید را و حتی حاضر است پدرش به شهرشان برگردد اما او تک و تنها در عصر جدید بماند! اتفاقی که در لحظه با واکنش «آریا عظیمی نژاد» روبه‌رو شد و سپس در شبکه‌های اجتماعی هم به علیخانی بابت این سوال، انتقادهای زیادی وارد شد. اما این اتفاق، چندین و چندبار دیگر در سری دوم «عصر جدید» تکرار شده است. هفته گذشته بود که احسان علیخانی از شرکت کننده دیگری پرسید که برادرت به پیشرفت‌های تو حسودی می‌کند یا نه؟ و نونهالی به این شرکت کننده گفت که می‌توانی به این سوال پاسخ ندهی. در این بین، متخصصان تربیتی همگی متفق‌القول هستند که پرسیدن چنین سوالاتی از کودکان کاری خطاست، اما چرا؟ در پرونده امروز زندگی سلام، مروری داریم بر سوالاتی که نه تنها پرسیدن‌شان اشتباه است بلکه جواب دادن به آن‌ها هم روی روان کودک، تاثیر منفی خواهد گذاشت. همچنین از یک مشاور خواسته‌ایم تا به بررسی روان شناسانه این موضوع بپردازد.

اختلالات تیروئید و

مواد غذایی مفید برای آن

آب مورد نیاز بدن را

محاسبه کنید

آن چه در نقاشی کودکان

نمی‌بینیم

نقاشی زبان کودکان است

پس نقاشی کودکان تان را برای ما بفرستید

تا به شما برای شناخت خلق و خوی

شخصیتی آن‌ها کمک کنیم

فر فره | قصه «کشتی غرق نشده»

برای کودکان

امان از سوالات پر عارضه از کودکان

سوالاتی که درباره آینده یا موضوعاتی خارج از توان کودک مطرح می‌شود می‌تواند به ایجاد تصورات نادرست از آینده در وی دامن بزند

جواب سر بالا دادن همیشه

بی‌ادبانه نیست

والدین برای آموزش دادن کودکان در برابر

سوالات نابه‌جای دیگران باید به چند نکته توجه داشته باشند

اگر واقعیت را بخواهیم در نظر بگیریم، هر چقدر هم تلاش کنیم، باز ممکن است کودک ما در موقعیت‌هایی در معرض سوالاتی نابه‌جا قرار بگیرد. با توجه به این نکته بهتر است در این باره آموزش‌هایی به فرزندمان بدهیم.

● لازم نیست به هر سوالی جواب بدهی

با فرزندتان صحبت کنید و به او از همان سنین خردسالی آموزش دهید که حق دارد به برخی سوالات پاسخ ندهد. این که کودک شما بداند در صورتی که به برخی سوالات پاسخ ندهد، از جانب شما مواخذه نمی‌شود، اهمیت زیادی دارد.

● می‌توانی بگویی «نمی‌خواهم چیزی بگویم»

بچه‌ها باید بدانند در برخی موقعیت‌ها در برابر سوالاتی که درباره مسائل خانوادگی و شخصی آن‌ها مطرح می‌شود، می‌توانند مستقیم بگویند «بخشین نمی‌خوام چیزی بگویم». اگر لازم است در موقعیتی فرزندتان به این سبک سوالات پاسخ دهد، مانند مشاوره با روان‌شناس یا از یابی مدرسه و... از قبل برای فرزندتان توضیح دهید که باید در این موقعیت، به سوالات، آن قدر که می‌تواند، پاسخ دهد.

● جواب سر بالا دادن همیشه بی‌ادبانه نیست

در عمل ممکن است کودکان نتوانند همیشه سکوت کنند یا به صورت قاطع جواب منفی دهند. برای چنین موقعیت‌هایی، به فرزندتان یاد دهید که چطور جواب میهمان یا به اصطلاح سر بالا بدهد. مثلاً در برابر سوالی مانند دوست

داری خواهر داشته باشی یا

داداش، بگوید هر

چی خدا بده،

خوبه.

● سوالاتی که نباید از کودکان بپرسیم

دسته دوم سوالاتی است که درباره آینده یا موضوعاتی خارج از توان کودک پرسیده می‌شود؛ مثل بزرگ‌شدی، می‌خواهی چه کاره شوی؟ برنامه‌ات برای تابستان چیه؟ یا نظرت در باره سیاست چیست؟ واقعیت این است که این سوالات می‌توانند عوارضی برای کودک به دنبال داشته باشند، چرا که اغلب پاسخ کودکان به‌ویژه زمانی که کم‌سن و سال هستند، دقیق نیست و می‌تواند باعث خنده دیگران شود. جدای از این، چنین سوال و جواب‌هایی می‌تواند به ایجاد تصورات نادرست از آینده در کودک هم دامن بزند. بر این اساس شاید بهتر باشد چنین سوالاتی را کمتر از کودکان بپرسیم. اما دسته سوم سوالات، مواردی هستند که در هر حالی عوارضی به دنبال دارند؛ مانند همین سوال مادرت رو بیشتر دوست داری یا بابات رو؟ یا این که دوست داری خواهر داشته باشی یا برادر؟ واقعیت این است که این سوال و جواب کردن در هر حالی عوارضی به دنبال دارد و می‌تواند مشکلاتی را ایجاد کند. اما این عوارضی کدام‌اند؟

● موضوعی که کمتر درباره‌اش صحبت شده

بگذارید پیش از هر چیز به موضوعی بدهی اما کمتر صحبت شده، بپردازیم؛ این که بچه‌ها هم مانند ما آدم بزرگ‌ها می‌توانند یکی از والدین خود را بیش از دیگری دوست داشته باشند. در واقع اصل این موضوع که یکی از والدین محبوبیت بیشتری نزد کودک داشته باشد، نه موضوع غریبی است و نه لزوماً ایرادی دارد اما بحث در این باره، سوال کردن از کودک در خواست از او برای اعلام نظر است. جوابی که هر چه باشد، برای کودک در دسرساز خواهد شد.

● یعنی من دروغ گفتم؟!

احساس کودکان به والدین، موضوع ثابتی نیست. ممکن است روزی تصور کنند مادر محبوب‌تر است و روز دیگر پدر را به عنوان والد محبوب انتخاب کنند. بنابراین پاسخ‌شان به این سوال که پدر را بیشتر دوست داری یا مادر را، ممکن است ثابت نباشد. در این میان با توجه به متغیر بودن احساسات، کودک هر پاسخی دهد، ممکن است چند روز بعد احساس کند، آن روز دروغ گفته است. این وضعیت باعث می‌شود کودک بی‌دلیل در گیر

نگین عزیزی | کارشناس ارشد مشاوره

گاهی افراد برای آغاز گفت‌وگو با کودکان، شروع به طرح سوال می‌کنند. دسته اول سوالاتی مانند این که چه غذایی دوست داری؟ اسم دوست‌هایت چیست؟ چه کار تونی رو دوست داری؟ و... سوالاتی که درباره موضوعات روزمره و مربوط به زمان حال هستند، به شرط واکنش اشتباه نشان ندادن به پاسخ کودک، اغلب عارضه‌ای هم به دنبال ندارند. اما برخی سوالات حساس ترند.

احساسات منفی نسبت به خود شود و به همین سادگی، روان او آسیب ببیند.

● مدل خان یا بام‌رو شکستم

غالب کودکان بعد از پاسخ به این سوال، دچار احساس گناه می‌شوند چرا که تصور می‌کنند با انتخاب یکی از والدین، به دیگری آسیب زده‌اند. البته در این تصور، واکنش والدین نقش زیادی دارد زیرا پس‌اثر دیده‌شده والدی که به عنوان والد محبوب انتخاب نشده، به نوعی دلقوری خود را به کودک نشان داده است. در هر صورت، این مسئله هم یکی از آسیب‌های طرح چنین سوالی از کودک به‌ویژه در زمان حضور هر دو والد است.

● نکته یا با ما مان دیگه من رو دوست نداشته باشه؟

نکته سوم ترسی است که گاهی اوقات ممکن است بعد از پاسخ به این سوال، سراع کودک بیاورد؛ این که چون او به عنوان مثال اعلام کرده مادر را بیشتر دوست دارد، از این به بعد از محبت پدر محروم خواهد شد. این نگرانی و ترس از دیگر عوارضی است که می‌تواند بعد از این سبک سوالات، گریبان کودک را بگیرد. به همین دلیل است که متخصصان تربیتی همگی متفق‌القول هستند که پرسیدن چنین سوالاتی از کودکان کاری خطاست و ذهن آن‌ها را بدون دلیل، مخدوش و درگیر می‌کند.

● اگر دیگران پرسیدند، چه کنیم؟

ممکن است ما به عنوان والد حواس‌مان باشد که چنین سوالاتی را از فرزند خود یا دیگر کودکان نپرسیم اما گاهی دیگران چنین سوالاتی را از فرزندمان می‌کنند، در این شرایط بهترین واکنش ما چه می‌تواند باشد؟ تصور کنید که در یک جمع خانوادگی و دوستانه نشسته‌ایم، ناگهان یکی از اعضای فامیل یا دوستان‌مان، از فرزندمان می‌پرسد که پدرت را بیشتر دوست داری یا مادرت را و اصرار می‌کند که پسر یا دخترمان، یکی از ما را به عنوان والد بهتر انتخاب کند. یکی از بهترین واکنش‌ها، بی‌تفاوتی در برابر پاسخ فرزندتان است. در عین حال سعی کنید فارغ از پاسخ فرزندتان، در نزدیک‌ترین فرصت به او نشان دهید که او محبوب پدر و مادرش است.

● در این زمینه نیاز به فرهنگ‌سازی داریم

در قدم بعدی شاید بد نباشد در صورتی که امکانش فراهم است، از فردی که چنین سوالی را از کودک ما پرسیده، بخواهیم این سوال را دیگر نپرسد. اگر امکان صحبت مستقیم در این باره را ندارید، شاید بتوانید با به اشتراک گذاشتن این مطلب در جمع‌های خانوادگی یا دوستان، فرهنگ‌سازی در این زمینه را آغاز کنید.